

ייצג פון פריי

תולדות | עיונים | הערות

התחזקות | התעוררות | מכתבים

בעניני רביה"ק מברסלב זי"ע

מכתבי מוהרנ"ת - עלים לתרופה, עם מכתבים חדשים והוספות מכת"י
ביאורים וצינונים, הערות והארות

פרשת דברים, חוון
שנת תשע"ה

ידיד נפשי הרבני המופלא וכו' מו"ה ר"י [אפשר שהמכתב נערך להרה"ח ר' יצחק מראייד, כע"פ רואין בהמשך המכתב שנכתבה לברסלב, ועיין מכתב שאחר זה] ז"ל.

מכתבך קבלתי בשבוע זאת, וקרייתו היטב פעמים וידעתי את מאוביך. והנה מכתבך הגיעני בעת שהייתי עומד לנסוע לפה ברסלב. ואמרתי מה לי להשיבו בכתב מאחר שאהיה בעצמי עמך במחיצה אחת, ופנים אל פנים אדבר בו. והיום באתי לפה, ומעוצם אהבתכם ותשוקתי חזקה להשתדל בטובתכם, כפקודתו ורצונו הק' ז"ל, להטיב מטובו באמת גם לכם [רביז"ל הזהיר את תלמידיו לקרב נפשות להשי"ת, ולהשתדל לדבר הרבה עם בני אדם, כדי לעוררם ולהשיבם לקרבם להשי"ת עיין בחיי מוהר"ן סי' תקמ"ג, ליקור' ח"ב סי' ז', וע"ע בסוף המכתב "אני מתחזק בדרכי נפלאותיו לעסוק בזה על פי רצונו ז"ל"] לכל אחד ואחד כפי תשוקתו, ויגיעתו, וטרחו, לקבל טובתו האמתית והנצחית. שמתי אל לבי היום קודם אור היום, בעוצם ריבוי טרדותי ומעוף מצוקותי בכלל ובפרט, אשר אי אפשר לבאר, השם יתברך ירחם מהרה, לעיין במכתבו, ואמרתי להשיבו גם פה [נראה שמוהר"נ"ת החליט לכתוב דבריו בכתב ישר אמרי אמת, אף שהיה יכול לדבר עמו פנים אל פנים, אפי"כ רצה דייקא לכתוב דבריו, כי בכתב יוצא דברים שאי אפשר לפורטם בפה, וכעין שאמר רביז"ל בליקור' ח"א סי' קע"ג שהכתב הוא פנימיות הנפש שהכותב נותן נפשו בתוך הכתב וגם פנימיות נפשו]. כי ידעתי שיש כמה דיבורים שאי אפשר לפורטם בפה. גם אולי יצמח מזה רמזי התעוררות אמיתי לשאר אנ"ש החפצים בנקודת האמת לאמתו.

והעיקר כבר ידעת אתה וכיוצא בכך, ואני מודיעכם עוד, לא אחת ולא שתיים כי אם פעמים אין מספר, שבוודאי האמת כאשר כתבת. שתהלה לאל גנוז אתי רפואות אמתיות וסמים דאורייתא, סמא דחיי לכל, דברים יקרים ונפלאים אשר אין ערוך אליהם, המלאים עצות ורפואות הנפש והגוף, והצלחות נצחיות לכל, אשר אי אפשר לבאר, אך כולם סתומים ונעלמים בכמה וכמה הסתרות מבית ומבחוץ, הסתרות שבתוך הסתרות כמעט בלי שיעור, לולא ה' עוזר לי ולכם בזכותו וכחו הק' בדרכיו הנפלאים, לגלות ולהודיע ולהאיר בלב החפץ ברפואות נפשו באמת, ובזה אנו מחיין עצמינו זה כמה.

אך זאת תדעו, שכל אחד כפי תשוקתו וחפצו ויגיעתו, כפי מה שחותר וחופר בפיו ובלבבו, למצוא המים מתוך הבארות הקדושים, באר מים חיים אשר חפרו בימי אברהם ויסתמום פלשתים וימלאום עפר, ויצחק אבינו שב וחפרם, והיה לו כמה מריבות ועסק עליהם כי התעשקו עמו הרבה המונעים שהיו נקראים או פלשתים, עד אשר חפר ומצא באר מים וקרא שמו רחובות וכו' (בראשית כו, כב). ועיין ליקוטי הלכות הל' מקוואות ה"א אות ד', ועיין מדרש הגדול פרשת תולדות ע"פ ויכרו שם עבדי יצחק באר (בראשית כו, כה), אשריהם צדיקים שבכל מקום שהן הולכין הן כורין בארות וממציאים את המים לרבים, ולמה שהוא מחית הכל וכה"א מקור חיים פי צדיק ע"כ). ואף על פי כן עדיין הם סתומים. כי מאז ועד הנה כמה וכמה יגעו הצדיקים ונביאים שבכל דור לחפרם ולגלותם, ואי אפשר לבאר בכתב אפילו מה שמתנוצץ בלבי בזה, אך כבר פעלו הצדיקים שבכל דור הרבה, וגילו לנו מאז ועד עתה, בפרט מיום קבלת התורה שזכינו על ידי הרועה נאמן משה רבינו ע"ה, וכל הצדיקים שבאו אחריו, שכל

ר' נחמן מהייסין מקהלתכם אם יוכל לבא מיד מה טוב, כי רצוני לשלחו לטעפליק כאשר דברתי עמו. ואם ילך מיד תוכל לשלוח עמו האגרת והמעות הנ"ל, ואל יתעכב כלל, וגם תאמר לו שיוכל להוציא עלי איזה הוצאות לשלם בעד עגלה אם יודמן לו, ואקבל בחשבון, אך אם אי אפשר לו לבא, תשלח לו בזריזות אגרת ע"י הפאסט ומעות על ידי מוקדם כנ"ל.

סימן רנ"ז

בעזרת השם יתברך, יום ד' חיי שרה תקצ"ח, נעמרוב

בני חביבי, ביום ו' ערב שבת קודש שלחתי אגרת על ידי הפאסט באריכות [מכתב רנ"א], והזכרתי שם שיבא לפה ר' נחמן מהייסין אם אפשר כדי לשלחו לטעפליק כאשר דברתי עמו בהיותו בברסלב, ועדיין אין לי שום ידיעה אם קבלת מכתבי, אפשר כבר יצא ר' נחמן מטולטשין, על כן עתה אין לחדש דבר, רק תראה מיד להודיעני אם קבלת מכתבי, ולהשיבני על כל מה שנאמר שם. ולשלוח לי מעות מיד, כפי מה שתוכל, כי עתה אין בביתי אפילו פרוטה אחת, וההוצאה רבה. השם יתברך ירחם, גם מהעסק שלי יש לי צער מריבוי הכליון עינים, כאשר כתבתי לך שם.

אך כל מה שכתבתי לך שם, זאת הוא נחמתי בעניי. כי אין לנו כמה להחיות נפשינו כי אם בקדושת שבת כפשוטו. ובקדושת הצדיק האמת שהוא שבת דכולה יומי (זוה"ק). והוא מגלה לנו וממשיך לנו קדושת שבת ושמחת שבת, והעיקר שאז נתגלה תפארת ישראל, מה שהשם יתברך מתפאר עם כל אחד מישראל בפרטיות, אפילו עם הגרוע שבגרועים, שזהו החיות והקיום של כל ימות השבוע. וגם בזה יש בלבי תהלה לאל הרבה לדבר, ואם יהיה ה' עמנו נזכה לדבר בזה בעזרתו יתברך.

עד הנה עזרונו רחמי וכו', גם לעולם אל יעזבינו ואל יטשינו לנצח, והש"י הזמין לי מוכ"ז בהשגחתו יתברך, טוב להודות לה', על כל פרט ופרט בין בטיבו וכו', כי הכל לטובה. ואין אנו יודעים כלל, כי מאד עמקו מחשבותיו יתברך, בפרט באחרית הימים האלה. אבל אף על פי כן השם יתברך גומר חסדו תמיד, ויגמור חסדו לנצח.

דברי אביך המצפה לישועה בחסד חנם

נתן מברסלב

ושלום לכל אנ"ש באהבה רבה.

סימן רנ"ז

ברוך השם, אשמורת הבקר יום ד' ר"ח כסליו, וירא ה' כי ס"ר ליראות ר"ת כסליו, עיין ליקור' ח"ב סי' ז', כן יראה ה' עתה בעניינו ולחצינו בגוף ונפש, ויושיענו מהרה, תקצ"ח

מוהרנ"ת, אך שמוהרנ"ת שרוי בדאגה מרובה, ושאלו לפרש הדבר, ענה לו מוהרנ"ת ואמר: הנה כעת באו הרבה מאנשי לשהות עמנו בחג השבועות, ואיני יודע איך לומר תורה לפני קהל כזה, כי אם אדבר דברי התעוררות והלה צריך לדבורי התחזקות המשיבים את הנפש, הרי כורת אני לו את ראשו "האק איך אים אפ דעם קאפ", וכן להיפך באם הוא זקוק זה האדם לדברי התעוררות ושומע ממני דיבורי התחזקות ועידוד, הרי אני כורת לו את ראשו, ומשום כן דואג אני איך להתנהג בנידון זה (שש"ק ח"ג אות קמ"א).

ידיד נפשי לא היה עולה על לבי ליקח פנאי להשיבך עתה. אך אני יודע ומאמין שמה שזכיתי אותך ברחמי המרובים שתהיה על ראש השנה העבר באומאן עמנו יחד, זה עורר לבי לאהבתך גם בימי ראש השנה באומאן וגם עתה. כי ראיתי שתהלה לאל אחרי כל ריבוי בלבולי מחשבותי התמהים ונכספים לעזור לכם באמת, ונדמה לי כמה פעמים שהם ח"ו לא להועיל חלילה, ואף על פי כן אני מתחזק בדרכי נפלאותיו לעסוק בזה על פי רצונו ז"ל, אך מתפעל נפש הרואה כשראיתי שאף על פי כן באו על ראש השנה כמה נפשות על ידי דיבורינו עמהם בכל השנה, ואתה אחד מהם. על כן אמרתי כדאי לבלות שעה לכתוב לך דברי אלה, אולי אוכל לעורר אותך. והעיקר שתאמין בכך על כל פנים כמו שאני מאמין בכך שעדיין עדיין אתה יכול להתחיל מעתה.

יתר מזה אין פנאי להאריך. ודי בזה כי כבר האיר היום, חסד אל כל היום, חסדי ה' כי לא תמנו וכו' (איכה ג' כב). והם מתחדשים לבקרים, כולם יאירו עלינו ועליך, עדי נזכה לשוב אליו באמת, ולבלות ימינו לדבר מנפלאות מעשה ה' אשר עשה עמנו בדורותינו אלה, לחיותינו כיום הזה, כי מחשבות לבו יתברך לדור ודור.

[מוהרנ"ת הו"ל לדבר ברור שמצוה לשוח ולדבר בגדולת רביו"ל, עד שכתוב כאן "לבלות ימינו לדבר מנפלאות מעשה ה' אשר עשה עמנו בדורותינו אלה, לחיותינו כיום הזה" ע"כ, וע"ע ליקו"ה הל' שכירות פועלים ה"ד אות ב' ג' ד']

סימן רנ"ח

בעזרת השם יתברך, אור ליום ג' שמות תקצ"ח, נעמרו

שלום לאהובי בני חביבי, הרבני הותיק מו"ה יצחק נ"י, עם כל יוצאי חלציו הנעימים שיחי' לאורך ימים ושנים טובים, אמן יהי רצון.

יקבל האגרת הרצוף פה לר' איציק מרייאריד לשלחו לאקירמאן [ע"י לעיל מכתב רנ"ג שמוהרנ"ת כתב מכתב למוהר"ר, ואפשר הכוונה שם לר' יצחק מרייאריד הנזכר כאן, ועי"ש בהמשך המכתב שמשמע שמהר"י היה בקי ברסלב, ולכן כתבו מוהרנ"ת בברסלב עי"ש, וכאן כתב שר' יצחק היה "בריוח מקום כזה", ואפשר שמוהרנ"ת כתבו בברסלב ואח"כ נודע לו שר' יצחק רייאריד אינו שם ולכן שלחו למקומו. ולע"י איפה מקום "אקירמאן" על אדרעס הנודע לך, ובוודאי תשתדל לכתוב כראוי, באופן שיגיע לידו ממש, ולא ישלוח בו ידי זרים, אף שלא כתבתי שם סודות, אף על פי כן טוב שיגיע לידו ממש. וגם אתה בעצמך ור' נחמן מהייסין תכתבו פריסת שלום באגרת זה, ותכתבו לו כלבכם לחזקו ולאמצו, ומאליכם תבינו איך לכתוב באופן שאפילו אם חס ושלום יגיע ליד אחר לא יוכלו להתלוצץ הרבה, ודעת לנכון נקל להתנהג בזה כראוי

ותשתדל בזה לשלוח לו האגרת הזה תיכף, כי תחיה את נפשו בזה, כידוע לכם איך מכתבי מחיין אנשים בפרט בריחוק מקום כזה.

ובעת איני יודע מה לכתוך לך, ומיום נסיעתך מפה לא ראיתי מכתבך. ותהלה לאל היה אצלי בשבת העבר שבעה אורחים מברסלב, ובתוכם

ר' שמחה חתן הרב [הר"ר שמחה בן הרה"ח ר' שמואל אב"ד משטערין ז"ל תלמיד רביו"ל, וחתן הר"ר אהרן אב"ד ברסלב מגדולי תלמידי רביו"ל, היה מהמקורבים למוהרנ"ת], ותהלה לאל דברנו הרבה דברי אמת נפלאות ה' בישועתו הנפלאה. חסדו גבר עלינו ואמת ה' לעולם. ואני מכין עצמי בעתים הללו לנסוע לברסלב, אך המניעות רבים, וכפי הנראה לא אסע עד אחר שבת קודש הבאה עלינו לטובה, והשם יתברך יעזרינו ברחמי לקבל בילעט על שנה [הכוונה לקבל רשות שמוהרנ"ת מותר לו לנסוע מחוץ לעיר נעמרו ברסלב ולאומאן. וע"ע לעיל מכתב רכ"ו "השם יתברך יוכני לקבל בילעט מהרה,

אחד מבני עליה הגדולים, חפרו בארות מים חיים לרפאות תחלואי נפשות בני ישראל.

ומה שהיה בכל דור, אין בידינו לבאר ולא יספיק הזמן. אך כל אחד כפי בקיאתו בספרים הקדושים בעין האמת יכול להבין מעט מרחוק, את כל הנסים והנפלאות שעשו עמנו בכל דור ודור.

כי הצדיק האמת שבדור הוא המקיים את כל העולם בדורו עד הסוף, ועליו נאמר [קהלת א' ה] וזרח השמש ובא השמש, [קידושין עב] עד שלא שקעה שמשו של זה, זרחה שמשו של הבא אחריו. וכבר דברנו בזה שקודם שבא שמואל אחר עלי כמעט שקעה השמש, דהיינו שכמעט נחרב העולם ונשקע האור לגמרי, אך שמואל הנביא האיר השמש וקיים העולם אחר עלי הכהן, וכן בכל דור. כאשר ראינו בעינינו גם בדור הזה, שאני העני והאביון כל ימי גדולתי בין החכמים, והייתי מתאבק בעפר רגליהם [ע"י לעיל מכתב קס"ד "דברתי עם גדולי קדושי ישראל צדיקי יסודי עולם ו"ע, עם כולם דברתי הרבה גם אחר שזכיתי להתקרב לאדמו"ר המובהק הרב הקדוש מורינו הרב ר' נחמן זצ"ל, וכולם קרבו אותי באהבה רבה ובחבה יתירה, ובפרט הרב הקדוש והנורא מבארדיטשוב ואחריו הרב הקדוש מחמעלניק, והרב הקדוש מו"ה שלום מפאריבישטש זצ"ל, ושאר גדולי עולם, אצל כולם הייתי מתאבק בעפר רגליהם קודם שנתקרבתי אל אדמו"ר המובהק זצ"ל ואח"כ ועי"ש בהערות. וע"י ימי מוהרנ"ת ח"א סי' א'] וידעתי שבימינו כמעט כבר נשקע האור הקדוש של הבעל שם טוב זצ"ל [וכ"ה בחיי מוהר"ן סי' שע"ג רבינו ז"ל אמר הבעל שם טוב וכמה צדיקים עשו ותקנו בעולם מה שתקנו, ואח"כ כשנפטרו ונסתלקו נפסק הדבר, היינו ההארה שהשאירו בתלמידיהם והחזירם להשי"ת לא נמשך מדור לדור רק נפסק, על כן צריכין לעשות דבר שהיה לו קיום לעד עכ"ל, וכן מבואר בכמה ספרי קודש ע"י בספר תולדות יעקב בליקוטים שבוס"ס דמ"ג ע"ב בשם הרה"ק מראפשיץ זצ"ל שגם דרך מרן הבעל שם טוב אינו בטוח מתקלה ח"ו עי"ש, וכ"ה בשם מרן הגה"ק מצאנו זצ"ל בספר פי צדיק דל"ט. וע"י בספר מגן אבות קאפוטס באגרת בתחלת הספר שהתגלות הבעל שם טוב נמשכה לתקופה קבועה ואח"כ נפסקה, וע"י בספר עבודת יששכר בסוף הספר בליקוטים מאמר שאמרו בליל ש"ק אחר הסעודה בגדול רעש ובעבודה גדולה. וכן מרן הגה"ק מהר"י ט"ב זצוקלה"ה כתב לדבר פשוט בספרו הנורא ויואל משה (ח"א סי' קפ"ה) ודרך הבעל שם טוב הקדוש נשתכח לגמרי מהדור. וע"ע בחי"מ סי' ע"ח, והבנתי שרצונו לחדש מה שנשכח מחאות כפים בתפלה]. ועד שלא שקעה שמשו, זרחה שמשו של אדמו"ר הקדוש זצ"ל. מה אומר מה אדבר מה שיש בלבי בזה.

ולכאורה אין דברים אלו שייכים לתשובת שאלתך וצעתך המרה מאד. אך ידעתי בני ידעתי, ידעתי מכאוביך יותר ממך. וכלל הדבר לך ולכל כיוצא בך, שאין בידי להשיבכם כלל. רק כל אחד ואחד כפי מה שיחתור ויבקש אחר הבארות מים חיים קדושים הנ"ל, בוודאי ימצא באמתחתי אמתחת העני והאביון, הנרדף מאד מאד מכל צד, אשר מחמת זה אמתחתו מלאה עפר וצרורות ובלואי הסחכות, אשר מלאוה זרים להסתיר ולהעלים פניני גניזו. עם כל זה מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה ונהרות לא ישטפוה, וכל מיני חשך והסתרות שבעולם לא יוכל להעלים אורות מטמוני אוצרות חיים כאלה, אשר כבר נתגלה מהם מה שנתגלה בספריו הק' ז"ל, ועדיין עדיין אתם צריכים יגיעות, לחפור אצלי העני והאביון, ובוודאי תמצאו אם תתיגעו. וכמו שמבואר בהתורה תקעו אמונה [ליקו"ה ח"ב סי' ה] על פסוק [קהלת ב' ט] אף חכמתי עמדה לי, חכמה שבאף דהיינו ביגיעות עמדה לי [קה"ר פ"ב סי' י"א]. ואין צריכים יגיעות שאי אפשר לסובלם רק בפך ובלבבך לעשותו [דברים ל' יד. וע"י חיי מוהר"ן סי' רצ"ה שמעתי בשם רבינו ז"ל שאמר אלו היינו רואין אוצר היינו רצים בוודאי אליו, והיינו חופרים ומלכלכים עצמנו ברפש וטיט בשביל לחתור אחריו למוצאו, והלא אני אוצר של יראת שמים, ומדוע לא יהיו הוטים ורצים אחרי לקבלו, ושאלו אותו איך אפשר לקבל, והשיב עם הפה והלב צריכין לחתור ולבקש, מיטן פיסק און מיטן הארץ, בפך ובלבבך לעשותו עכ"ל]. וגם בזה יש הרבה לדבר, ובהכרח לגמור בעל פה.

ועל זה צריכים יגיעות ושכירות מניעות, שנוכה להתוודע בכל פעם, עד ישיקף וירא ה' משמים, ויאיר עיני ועיניכם, לדבר מה שצריך כל אחד כפי מדריגתו באותו העת והזמן, שיזכה לקשר לבו להנקודה טובה השייך ללבו בעת הזאת [ליקו"ה ח"א סי' ל"ד. וע"י מכתב רמ"ח ובהגהות שם]. [מספר שבער שבועות הגדול [שנת תקצ"ג] שהתאספו הרבה אנשי למוהרנ"ת, ראה הרה"ח ר' נחמן מטולשטין משמשו של

ועל זה צריכין להתפלל הרבה להשם יתברך שיזכה לעצות אמתיות כאלו. וזהו יגש אליו יהודה הם בחינת כלל ישראל שנקראים יהודים על שם יהודה, שהם נגשים אל יוסף בחינת הצדיק האמת ושבים בתשובה על מכירתו שהוא בחינת פגם אמונת חכמים בחינת חלקות העצה וכו' [ענין פגמים באריכות]. כי פרשת יוגש מדבר מתיקון מכירת יוסף שהוא בחינת פגם העצה, ששבים בתשובה ומפייסים אותו ומבקשים ממנו שימחול להם ויחזור ויתקנם בעצה שלימה וטובה באמת. וזה ויאמר אליו בי אדוני ידבר נא עבדך דבר באוני אדוני ופירש"י יכנסו דברי באונך, שמבקשים אותו שימעה היטב ויכנסו דברינו באנו ובלבו היטב, כי שמועה בלבא תליא, היינו שירחם עלינו וישים לבו היטב מה שנעשה עמנו בזה הועלם, ויתן לנו עצה כראוי לכל אחד ואחד באופן שנוכל להציל עצמינו כ"א ממה שצריך להנצל שלא תאבד תקוותינו חלילה, עיי"ש באריכות פ"י הכתוב כי כמון כפרעה שצעת הצדיק הוא כמו עצות הס"א, וכפי מה שפרעה שהוא קלקול העצה מתגבר בכליו וערמימיותו, כמו כי אתה יודע ליתן עצות בכל פעם להנצל עיי"ש. ועיי"ש (באות י"ד) שפ"י לפי"ז כל ברכתיו של יעקב אבינו לבניו הקבצו ושמעו בני יעקב ושמעו אל ישראל אביכם, שקאי על תיקון חלוקת העצה עיי"ש. ואפשר שזה רומז מוהר"ג בהמשך המכתב 'ודברנו בזה הרבה שמרומז בפסוק ויקרא יעקב אל בניו וכו' ע"כ].

ועיקר הקלקול של רוב העולם, הוא מה שחוטפים עצתם במהרה, שעל זה נאמר (איוב ה, יג) עצת נפתלים נמהרה. כי לעצה האמתיות צריכים לחכות הרבה לזכות אליה, כמו שצ"ע דוד (תהלים יג, א) עד אנה אשית עצות בנפשי וכו'. וזהו (תהלים קו, יג) מהרו שכחו מעשיו ולא חכו לעצתו, כי בכל מה שעבר עליהם היו צריכין לחכות לעצתו יתברך, והבן זה מאד.

ואף על פי כן תגיל ותשיש מה שאנו זוכים על כל פנים לידע מכל זה, שעצות ההמון רובם מקולקלים. ואם עדיין לא זכינו בשלימות לעצות האמתיות, שעל ידם נשוב להשם יתברך באמת, על כל פנים אנו יודעים שצריכין להמתין ולחכות להם, ולהתפלל הרבה להשם יתברך על זה בכל יום, שיתקננו בעצה טובה ובעצתו יתברך וכו' [ענין תהלים עג, כד], עד ישיקף וירא ה' משמים. ולעת עתה כחסדו יתברך אנו יודעים מהעצות האמתיות, שהם תרי"ג עטין דאורייתא, ציצית, ותפילין, ותורה ותפלה, וכל המצות הקדושות, נגיל ונשיש בכל הנקודות טובות שאנו חוטפין בכל יום, ונתפלל להבא עד נזכה לעצות שלימות לעצות עמוקות, בחינת (משלי כ, ה) מים עמוקים עצה וכו', עד יבקע כשחר אוריני וארוכתינו מהרה תצמח [ענין ישעיה נח, ה], ויקוים (איוב יב, כב) ועיין ליקו"מ ח"ב סי' ה) גולה עמוקות מני חשך, עד נזכה להודות את שמו יתברך בבחינת (ישעיה כה, א) אודה שמך כי עשית פלא עצות מרחוק אמונה אומן וכו' וכו' [עיי"ש בליקו"מ ח"ב סי' ה). אשרי אזנים השומעים כל אלה.

ובלל דברינו היה שעיקר תיקון שלימות העצה הוא על ידי הספר הקדוש, בחינת (איוב לא, לה) וספר כתב איש ריבי וכו' [ענין באריכות בליקו"מ ח"א סי' ס"א]. על כן צריכין ליהרהר מאד ללמוד הספר הקדוש הזה בכל יום, ולבקש ולחפש שם עצות טובות אמתיות, ועל זה יזכה ללמוד כל הספרים הקדושים המוכרחים, שהם ספרי הפוסקים וכו' [היינו על ידי לימוד ספרי רבנו"ל חלקוטי מוהר"ג וכו', יזכה אחר כך ללמוד כל הספרים הקדושים וספרי הפוסקים].

יתר מזה אין פנאי להאריך.

דברי אביך המצפה לשמוח בך בעזרתו יתברך, ויקוים בך (משלי כו, יא) חכם בני ושמח לבי, לנצח.

נתן מברסלב

ושלום לכל אנשי באהבה רבה.

סימן רנ"ב

ברוך השם, יום ב' בא תקצ"ח

שלום כנהוג. הנני מוכן לנסוע לאומן לשלום [ענין מכתב רנ"ד שמוהר"ג צפה לקבל בילעט רשות לנסוע, ואפשר שכבר הגיע לו הבילעט]. והשם יתברך למען רחמינו יעשה, וינחנו במעגלי צדק למען שמו. וכעת אין שום פנאי לכתוב דבר, כי אני טרוד מאד. ומוסר כתב זה, ידידי, נחוץ גם כן מאד מאד. וכבר הקדמתי להשיבך במכתבי ששלחתי לך קודם שהגיע לי שום מכתב מאתך, כידוע לך.

וכבר ידעת הרבה שבהכרח שיעבור על האדם כמה וכמה שינויים בכל יום.

ואזכה להיות בקרוב שם באומאן, ובמכתב רפ"ח סוף שנת תקצ"ט 'תדע שכבר קבלתי ת"ל בילעט מחדש' [מהרה כרצוננו, ולה' הישועה].

והנה בשבת העבר דברנו מענין כמה צריכין לבקש את השם יתברך בכל יום שיתקננו בעצה טובה מלפניו [ענין שיהיה הר"ן סי' רל"ח שפ"א שמע רבנו"ל אחד מתפלל תפלת ערבית ואמר ותקננו בעצה טובה מלפניך במהירות, ואמר רבנו"ל שאלו התיבות צריכין להתפלל בהתעוררות גדול ובכונה גדולה מעומקא דלבא מאד, כי זאת היא תפלה יקרה מאד מאד, כי מאד צריכין לבקש רחמים מהש"ת שנוכה שיתן לנו הש"ת עצה טובה עיי"ש. וע"ע שם סי' רנ"ה. ועיין בליקו"מ ח"ב סי' ה]. **כי האדם בזה העולם צריך עצות עמוקות מאד בכל יום, באופן שינצל ממה שצריך להנצל, ולחטוף בכל יום טוב אמיתי ונצחי מה שיוכל. כי עיקר העצות צריכין בזה העולם שנקרא גלילין בחינת עצות כמו שכתוב (שמות י"א, ה) וכל העם אשר ברגליך. ודברנו בזה הרבה שמרומז בפסוק (בראשית מט, א) ויקרא יעקב אל בניו וכו'. ודברנו שמה שברכם כל אחד בכח וגבורת החיות, בכחו של ארי, ושר, וזאב, ודן בירך יהי דן נחש עלי דרך וכו' (שם מט, יז). הכל צריכין בענין התגברות בעבודת ה', בכמה וכמה עצות ולחכות לישועתו יתברך שיאיר עליו עצה שלימה אמתיות, ועל כל פנים צריכין לידע שעצות העולם הם שקר וכזב, כי נאחו בהם וזהמת הנחש (ענין ליקו"מ ח"א סי' ז) התקרבות לצדיקים וילך בדרך עצתם וכו', כשמקבלים עצות מרשעים הוא בחינת נישואין בקליפה הנחש השיאנו לשון נישואין עצות הנחש שקבלה הוא בחינת נישואין, ועי' נישואין הטיל בה וזהמת עיי"ש. וע"ע שם בס"י ס"א). בחינת (בראשית מט, א) הנחש השיאני, שעל זה התחיל דוד המלך עליו השלם ספר תהלים (א, א) אשרי האיש אשר לא הלך בעצת רשעים. כי יש אנשים שהם כשרים קצת, ואף על פי כן עצתם הם בחינת עצת רשעים, מחמת שעצתם לא נודכחו מזהמת עצת הנחש הנ"ל. וכבר דברנו בזה הרבה בחג השבועות זה איזה שנים, אך בשבת העבר הוספנו לדבר בזה הרבה. ואי אפשר לבאר בכתב על פני השדה, אך הזכרתי איזה דיבורים מהם, לאשר ידעתי עוצם תשוקתך לשמוע דברי אמת מאתי.**

[ובליקו"מ הלכות ה' תענית ה"ד המיוסד על תורה ס"א בח"א כתב כמה דברים הכתובים פה, ואפשר שנאמרה באותה עת שכתב המכתב וי"ל: עיקר מרידות הצרה של חורבן ביהמ"ק וגלות ישראל מארצם, שהכל היה על ידי שפגמו באמונת חכמים כמ"ש ויהיו מלעיבים במלאכי האלקים, ומאו אין לנו שום עצה כמ"ש אבדה עצה מבנים וכו', ועל זה צ"ע דוד המלך ע"ה עד אנה אשית עצות בנפשי וכו' כי זה נאמר על ה' גליות כמו שפרש רש"י שם שעיקר הצרה מה שאין יכולין לשית עצות בנפש כל אחד על מה שצריך, כי האדם צריך עצות הרבה בזה העולם כל ימי חייו כדי שיוכל להציל עצמו ממה שצריך להנצל שלא יאבד שתי עולמות ח"ו, כי מי שיש לו מוח בקדקדו ראו לשית לב על אודותיו מה נעשה עמו בזה העולם, ועל מה בא לזה העולם לעבור בראגות וצרות ויגונות וכעס ומכאובות כאלה, וסופו לעפר ישוב למקום עפר רימה ותולעה, ומי יודע איך יצא משפטו ודינו ביום הדין הגדול והנורא כי גדול יום ההוא ונורא מאד, כמ"ש איום ונורא הוא ומי יכילנו, ובודאי צריך כל אדם לפקח על עסקיו ולשית עצות בנפשו. אולי יוכל למלט נפשו.

והעיקר הוא עצות אמתיות, כי עיקר התכלית כל החכמות הם העצות, כי בוודאי אין זה חכמה לעשות קני שריפה נפלאה בחכמה גדולה, ואח"כ הוא בעצמו נהרג על ידה כאשר כבר אירע הרבה מעשיות כאלה כמובא, וכמו שאמרו רבותינו ז"ל סדנא בסדנא יתיב. ועל כן בוודאי עיקר החכמה הוא כשמצליח על ידי זאת החכמה, דהיינו כשיוצא לו מהחכמה עצה שיצליח על ידה. אבל גם כשמצליח בזה העולם על ידי החכמה, עדין אין זה עצה שלימה באמת, כי העולם הזה צ"ע עובר, ועיקר העצה שלימה באמת הוא כשזוכה להצליח על ידה בעולם הנצחי, ועצה כזאת אי אפשר להשיג כי אם על ידי אמונת חכמים, ולהתקרב אליהם ולתלמידיהם ולספריהם הקדושים, שהם מלאים עצות אמתיות עצות עמוקות, כי גם בעבודת ה' בעצמו יש כמה וכמה עצות שהבעל דבר מתערב בהם ומהפך אותם לרעה, כי התורה יש בה שני כוחות זכה וכו', לא זכה וכו', כמ"ש צדיקים ילכו בהם ופושעים יכשלו בהם. ועל כן צריכין לשמש הרבה צדיקים וכשרים אמתיים כדי לזכות לעצות שלימות אמתיות בכל יום ובכל עת.

כי עיקר הקלקול התחיל מעצות רעות שהם עצת הנחש הקדמוני בחינת הנחש השיאנו וכו', ומאו נתקלקל העולם. ועיקר התיקון התחיל מאברהם אבינו ששממנה התחיל המשכת התורה בעולם שנקראת עצה כמ"ש לי עצה ותושיה בחינת תרי"ג עטין, כי אברהם זכה שיהיו כליותיו נובעות חכמה כמו שאמרו רבותינו ז"ל כליותיו דייקא, כי הכליות יועצות ושם עיקר גמר שלימות החכמה וכו'. כי גם צדיקים גדולים צריכין לשמור עצמם מאד ולבקש מהשם יתברך מאד להנצל מעצות נבערות (שם אות ה').

ויתר מזה אין פנאי להאריך מחמת נחיצת הפאסט.

ושלום לך ולביתך. וה' יחזק לבבך שתתחיל מעתה לחדש ימיך לטובה, ויצליח אותך בכל אשר תפנה, וירים קרנך למעלה, ונוכח בחסדו יתברך לשמוח במהרה בשמחת בניך וכל יוצאי חלצֶיך, נגילה ונשמחה בישועתו.

דברי אביך המעטיר בעדכם, ומחכה לשמוח בכם, כמו שכתוב (משלי כו, יא) חכם בני ושמח לבי, כן יהי רצון.

נתן מברסלב

סימן רס"א

ברוך השם, יום ב' תצוה, תקצ"ח

סימן טוב ומזל טוב לכבוד אהובי בני חביבי הרבני הוטיק וכו' מו"ה יצחק נ"י, ולכל יוצאי חלצֶיך שיחי, ובפרט לבנו החתן המופלא דוד צבי שיחי נ"י דוד צבי בן ר' יצחק בן מוהר"ת. נולד בשנת תקפ"ט, ונמצא שעכשיו בומן שבא בברית החיתון היה בן ט' שנים, ועיין מכתב רנ"ו. אח"כ נתפרדה החבילה, ומוהר"ת ערך מכתבי התחזקות לבנו ר' יצחק אודות זה עיין מכתב תס"ט, ושוב אח"כ נתחתן ר' דוד צבי עיין מכתב ת"ס.

היום בא בגבולי ר' אליהו מברסלב נ"י אלי' מברסלב מתלמידי מוהר"ת עיין עוד מכתב ע"א וקע"א. ובשרני טוב שתהלה לאל נתקשר למזל טוב עם ידידינו וכו' ר' יואל מברסלב [אפשר הוא ר' יואל מתלמידי מוהר"ת המוזכר במכתב קע"ו, שפ"ט, שצ"ב, עכ"פ נראה לכאורה שהיה מאנ"ש]. ואם היה לפלא בעיני על אשר מהרת לגמור קודם בואי, עם כל זה היה לי לנחת, כי באלו אמרו מקדימין [עיין מ"ק יח: אמר שמואל מותר לארס אשה בחולו של מועד, שמא יקדמנו אחר]. ועתה כפי פרושות אל ה' הגומל לחייבים טובות שנוכח לגמור בשלימות כפי טוב. ויהא רעוא שיהיה לכולנא למזלא טבא ולחיים ולשלום אין קץ וכו', ילכו יונקותם תארננה פארותם, וכולם יעשו רצון קונם, הם וצאצאיהם לדורותם, עד ישיבו ישראל כיונים אל ארובתם, אכ"ר.

והנה להאריך בדברי אמת אין הפנאי מסכים כעת, ובודאי תשמע מפי ידידי ר' נחמן נ"י [ר' נחמן מטולטשין, ובא הרבה לקבל פני מוהר"ת, וליווהו בדרך] קצת ממה ששמע בדרך, ובקרוב נתועד בעזרת השם יתברך, כי כפי הנראה אהיה על שבת הבאה עלינו לטובה ובימי הפורים הבאה עלינו לטובה בברסלב [וכן היה בשבועה הזאת שנת תקצ"ח שהה מוהר"ת בפורים בברסלב כמ"ש במכתב רנ"ח].

וה' ישים בפניו דברי אמת, באופן שיעשו רושם לטובה, להתחזק בכל עת מחדש בתוספת קדושה ודעת, והתעוררות והתחזקות חדש בכל יום ובכל עת. כי הזמן פורח מאד ואם לא עכשיו אמת.

ובעת טוב יהודות לה' על העבר ולבקש להבא, חסדו גבר עלינו מאד ואמת ה' לעולם, עוד יוסיף ברחמי חסדים חדשים נפלאים, באופן שנוכח לשוב אליו יתברך במהרה, ולא נבוש ולא נכלם ולא נכשל לעולם ועד. ולה' הישועה.

וצריכין להאמין שהכל לטובה, אפילו כל המיני בלבולים ומניעות וכו' העוברין בכל יום, ובפרט בצוק העתים הללו באחרית הימים האלו, שנאמר עליהם (דברים ד, ה) בצר לך וכו' באחרית הימים ושבת עד ה' אלהיך. וישראל נתונים בצרה גדולה בכלליות ובפרטיות, ואין חיותינו כי אם על ידי חסדיו המרובים, כמו שכתוב (איכה ג, יח) ואומר אבד נצחי וכו', זאת אשיב על לבי וכו', חסדי ה' כי לא תמנו וכו', חדשים לבקרים וכו'. וכבר דברנו הרבה בזה ועדיין צריכין לדבר בזה. כי עדיין עדיין אתה משתומם ממה שנעשה עמך בכל יום, ועתה מבקש לישב בשלוה, גם אני חפץ בזה, אבל מי זוכה לזה, בפרט בעתים הללו עת צרה הוא ליעקב וממנה יושע וירמיה ל, ה. רק צריכין להפוך היגון ואנחה לשמחה, מה שאף על פי כן אנו זוכים לכל הנקודות טובות שאנו חוטפין בכל יום וכו', זאת נחמתי בעניי וכו'.

ויתר מזה אין פנאי להאריך. ומעוצם אהבתך ותשוקתך הוכרחתי להזכיר מעט דברי אלה, ויתר מזה אתה יודע מכבר. הפוך בהם והפוך בהם וכו', ובכל יום יהיה בעיניך כחדשים ממש, קוה לה' ויושע לך.

דברי אביך המצפה לישועה בכל עת.

נתן מברסלב

ושלום לכל אנ"ש באהבה רבה.

סימן ר"ם

בעזרת ה' יתברך, יום ג' בשלח תקצ"ח אומאן

שלום וברכה לכבוד אהובי בני חביבי, הרבני הוטיק מו"ה ששנא נ"י לנצח [בנו בכורו של מוהר"ת, דר בברסלב]. ובניו היקרים שיחי. ובפרט לבנו החתן נכדי חביבי המופלא נחמן שיחי.

באתי הנה אור ליום זה, ומצאתי את שאהבה נפשי, מכתבו היקר בעיני, בקול מבשר, שתהלה לאל נשתדך למזל טוב עם בנו שיחי נ"י נחמן בנו של ר' שכנא החתן, ואביו ר' שכנא שלח מכתב בברכת מו"ט לאביו מוהר"ת לאומאן כי ידע שמוהר"ת יגיע לשם. שש אנכי על אמרותיך כמוצא שלל רב. ועתה כפי פרושות אל ה' שנוכח שיהיו למזלא טבא, ילכו יונקותיו ויהיו כזית הודו, ויהיו כגן רוה, עוד ינוב בשיבה טובה, ונוכח לראות בנים ובני בנים מהם ומכל יוצאי חלציהם, עוסקים בתורה ובמצות, ולהודיע לבנינו ולבני בנינו את כל מעשי ה' ונפלאותיו וחסדיו אשר אנו רואים בכל דור ודור, ובכל יום ובכל עת וכו', רבות עשית אתה ה' וכו' (תהלים מ, ה) חסדו גבר עלינו ואמת ה' לעולם (שם ק"ו, ב).

והנה אהובי בני חביבי, גם מזה אתה יכול לראות מעשי ה' ונפלאותיו, אשר לכל זמן ועת לכל חפץ, כמו שרואים נפלאות ה' בענין שידוכים והעסקים הנעשים ממרחקים, כן יכולין להתפלא יותר על השידוכים והעסקים הנעשים בקירוב מקום (חסר), כי חוץ מזה הכל הבל. וכבר דיברנו בזה הרבה, אך צריכין לחזור זאת בכל יום, ולשמור הזכרון הזה היטב (עיין ליקוים ח"א סי' נ"ד), כי הוא חייך לנצח.

כוונת ההערות והציגונים בכדי להבין את המכתב הק', וברצוננו בעו"ה להדפיס כל המכתבים עם ההערות כדי לזכות את הרבים, לכן נשמח לקבל באמייל מן הקוראים היקרים "הארות" בין על דברי מוהר"ת ובין על דברינו כדי שיצא מתחת ידינו דבר נאה ומתוקן, ויאשר כוונתם למפרע

למכתבים למערכת, וכן לכתוב מאמרים להופיע בעטעט סופר, אן להערות, וכן מי שברצונו שייגע לו העט סופר על יד האימג'ל, יפנה: **CONGHVPRINTING@GMAIL.COM** 845.781.6701 אן להפעקט: אן להודיעה על מזל טוב לאנ"ש, יש לשלוח הודעה (עד יום ג' בשעה: 9:00 בבוקר):

שיעורים אויף אידיש אין ספר ליקוטי מוהר"ן!

לימוד ספ"ק ליקוטי מוהר"ן בכל יום

מען קען הערן אויף "אוצרות ברסלב" יעדן טאג א עמוד בספ"ק ליקוטי מוהר"ן

718-855-2121

געלערנט "אויף אידיש" מיט א קלאהרין הסבר, לויט די מפורשים און לויט ווי עס איז מבואר אין ליקוטי הלכות

חזקו ואמנו אחוי ללמוד ספריו "בכל יום", ולעין ולחפש בהם למצוא בהם בכל פעם עצות להציל נפשכם (ע"ל"ת מכתב ש"א)